

Idrottsminnen

Nummer 1 - Mars 2025

Hälsingegulden 2024 till Söderhamn

Anton Källberg, Söderhamns UIF, vinnare av Hälsingeguldet 2024. Det blev SM-silver såväl i singel som i dubbel och han var med i det svenska laget som tog OS-silver.

Elis Nilsson, Söderhamns SS, tilldelas Hälsingeguldet Ungdom 2024. I de fem starter han gjorde i finalerna av Sum-Sim tog han fyra guld och ett silver.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Kassörens ruta 2025 nr. 1

Bästa medlem, tack för att du har betalat eller betalar avgiften till HIHS 2025 snarast möjligt.

Våra medlemsavgifter för 2025 är oförändrade: Enskild medlem 150 kr – Föreningar och klubbar 250 kr – Förbund, företag och kommuner 350 kr.

Avgiften betalas till HIHS bankgiro 273-0133 eller via Swish 123 038 81 65. Vid obetald medlemsavgift vid halvårsskiftet upphör medlemskapet och utskicken av Idrottsminnen tills avgiften åter är betald.

Nya medlemmar: Lena Frank, Bollnäs – Göran Pettersson, Hudiksvall – Jonny Åkerlund, Hudiksvall – Mats Vanberg, Hudiksvall – Elisabeth Nordqvist, Hudiksvall – Erik Wexell, Söderhamn – Therese Nilsson, Söderhamn – Lasse Persson, Bergvik – Hans Olov Jonsson, Näsviken – Jan Hedin, Arbrå – Jan Isaksson, Vallsta – Ulf Lindblom, Vallsta – Roger Krug, Vallsta – Anders Jonsson, Arbrå – Rolf Hermansson, Arbrå – Bengt Sandström, Arbrå – Jonathan Turner, Hudiksvall.

Värva en medlem och få en Sverigelott med chans att vinna 25 miljoner. Se vidare vår hemsida under meddelanden.

Medlemsinformation

På vår nya hemsida <https://hihs.se> kan du lätt kontakta oss genom att gå in på den runda blå brevsymbolen och fylla i formuläret. Gäller det Idrottsminnen går det bra att ta kontakt direkt med redaktören christer.stridh@gmail.com, mobil 070-6939970.

Kontakta agskoglund@gmail.com om du har bilder till Bildarkivet, om du har tips på resmål för vår årliga idrottsresa och om du har uppdateringar av idrottsplatser. Du kan även använda vår e-post info@hihs.se för att kontakta oss. Du är alltid välkommen att besöka vårt arkiv och forskarrum på Skeppargatan 1B i Hudiksvall.

Idrottsminnen-1 2025 bjuder på massor av spännande läsning

I detta första nummer av Idrottsminnen 2025 hittar ni bland annat **2024-års vinnare** av **Hälsingeguldet** och **Hälsingeguldet Ungdom**. Båda utmärkelserna gick denna gång till **Söderhamn** genom Anton Källberg, Suif och Elis Nilsson, Söderhamns Simsällskap.

Hälsingland har alltid varit ett stort distrikt i **längdskidåkning**. I förra seklets början toppades resultatlistorna ofta av en åkare med efternamnet **Lingvall** från Holmsveden, de var **de första stjärnorna** i sporten.

I höstas fyllde **Jättendals IF 100 år**. I det här numret får ni en tillbakablick från **"Vattdiket"** till Dvästa IP. **Jordgubbsloppet** i löpning har samlat massor av **svenska skidstjärnor** under årens gång.

I **"Idrottsplatser i Hälsingland"** har vi tittat till **slalombacken i Bergsjö**.

När en **17-årig Torbjörn Jonsson** värvades från Ljusne AIK till **IFK Norrköping** talades det om **barnarov**. Läs mer om detta längre fram i skriften.

En kort **rapport** finns också **från** Hälsinglands idrottshistoriska sällsllskaps **årsmöte**.

I samband med årsmötet anordnades också **ett Idrottscafé**, då **med** förre förbundskaptenen i fotboll, **Lasse Lagerbäck**, som huvudgäst.

Välkomna till Idrottsminnen 2025–1
Christer Stridh

Källbergs många silver blev till slut ett guld...

Anton Källberg, Söderhamns UIF, mottagare av Hälsingeguldet 2024.

Bordtennis har som idrott genom åren varit ganska frekventa mottagare av Hälsingeguldet. För nionde gången gick utmärkelsen till bordtennis när Suif:s Anton Källberg fick ta emot Hälsingeguldet för 2024.

"På nationell nivå, där han representerar Söderhamns UIF, blev det SM-silver såväl i herrsingel som i herrdubbel, och silverglansen fanns även med i landslagssammanhang. I Paris var han med i det svenska lag som sensationellt tog ett OS-silver, och vid EM i Linz blev det också en silvermedalj, då i herrdubbel. Värdig mottagare av Hälsingeguldet 2024, Anton Källberg".

Så löd motiveringen till Anton Källbergs Hälsingeguld.

2024 kan nog betecknas som ett rejält silverår (se motiveringen) för Anton Källberg, och till slut gav hans många silver också honom ett guld i form av Hälsingeguldet.

Hans började spela i Borlänge, för att sedan fortsätta i Hälsingland och Söderhamns UIF, dit han kom som 14-åring 2012. Efter ett par framgångsrika år som ungdomsspelare valde han på hösten 2014 flytta till Tyskland och spel med TTC Ruhrstadt Herne i andra divisionen.

Två år senare tecknade han ett kontrakt med Borussia Düsseldorf i högsta ligan. Där är Källberg fortfarande kvar.

Men han har under hela sin proffstid i Tyskland representerat Suif på hemmaplan, och han har vunnit SM i singel två gånger, 2017 och 2020.

2024 var Anton Källberg i SM-final i såväl singel (förlust mot Truls Möregårdh) och i dubbel tillsammans med klubbkompisen Anders Eriksson (förlust mot Suif-duon Viktor Brodd och Hampus Nordberg). De båda SM-silvren låg till grund att han fick Hälsingeguldet.

Lägger man sedan till OS-silvret i lag samt EM-silver i herrdubbel har han en meritlista som ingen kunde mäta sig med 2024.

Anton Källberg fick ta emot Hälsingeguldet i samband med SM som avgjordes i Uppsala 28 februari–2 mars. Antons silversamlande fortsatte även där efter förlust i singelfinalen återigen mot Truls Möregårdh. I herrdubbel kom dock ett efterlängtat guld tillsammans med Anders Eriksson.

– Jag är oerhört glad och tacksam över den här utnämningen, sa Anton i samband med utdelningen.

CHRISTER STRIDH

Tidigare bordtennisvinnare

Anton Källberg fick ta emot det nionde Hälsingeguldet för bordtennisspelare, sju individuella – alla Suif:are – samt två utmärkelser till Söderhamns UIF som lag. Här är alla pingisvinnare.

1981: Ulf Bengtsson

1984: Ulf Bengtsson

1994: Thomas von Scheele

1998: Wang Fei

2000: Jens Lundquist

2001: Suif, lag

2008: Jon Persson

2021: Suif, lag

2024: Anton Källberg

*Jens Lundquist
mottagare av Hälsingeguldet 2000.*

Elis – en stor simtalang

För två år sedan delades det första Hälsingeguldet Ungdom ut. Då gällde det Hälsinglands bästa idrottsungdom upp till 18 år för 2022. Det tredje guldet har nu delats ut och det gick till simmaren Elis Nilsson, Söderhamns SS.

”Han tillhörde favoriterna, men att resultatet skulle bli så bra vågade ingen hoppas på. Men med sina fyra guld och ett silver vid Sum-Sims finaler inomhus är Elis Nilsson, Söderhamns SS en värdig mottagare av Hälsingeguldet Ungdom för 2024”

Så löd motiveringen för att tilldela utmärkelsen till Elis Nilsson.

När regionsfinalerna för Svenska ungdomsmästerskapen (Sum-Sim) i åldrarna 13–16 år avgjordes i Uddevalla i december var Elis Nilsson kvalificerad för final på hela sju distanser. Efter noggrant övervägande tillsammans med tränaren Håkan Jönsson beslutade han sig för att delta i fem av dem och resultatet blev nästan maximal utdelning.

14-åringen var först i mål på 100, 200 och 400 meter frisim samt 200 meter rygg-sim. Dessutom knep han en andraplats på 200 meter medley.

– Jag trodde att det fanns möjlighet att ta två guld, men det här överträffade allt. Det är otroligt bra. Vi har aldrig tidigare tagit fyra guld i samma Sum-Sim. 1994 blev det tre guld genom Anna-Karin Kammerling och Marie Lindeborg, säger Håkan Jönsson.

På 400 meter fritt blev segermarginalen över fem sekunder.

Elis Nilsson är en synnerligen talangfull simmare både fysiskt och mentalt som är mycket ovanligt i den åldern.

– Hans ödmjukhet och nyfikenhet att lära sig ”nya” saker gör att han hela tiden utvecklas. Han vet att talang är en ”färskvara” som måste tas om hand annars är den inget värd och han vet att jobbet måste göras vilket han är beredd till, säger Håkan Jönsson.

Tilläggas ska också att vid finalerna i Sum-Sim utomhus tog Elis Nilsson ett guld och tre silver.

– Elis besitter alla de egenskaper som gör att han kan nå den absoluta toppen i sin sport om han själv vill, säger Håkan Jönsson.

Christer Stridh

Elis Nilsson, Söderhamns SS, fick ta emot Hälsingeguldet Ungdom utav utmärkelsens sponsor, Henrik Sonerud, OilQuick.

TIDIGARE VINNARE AV HÄLSINGEGULDET UNGDOM

2022: Ida Edling, Bollnäs Friidrott, friidrott

2023: Hugo Nilsson, Hudiksvalls IF, skidor

Tre av de skidåkande syskonen Lingvall från Tönnånger, Holmsveden, Linea, Albin och Hjalmar inför en tävling i Falun 1919.

Skidåkarna Lingvall

– de första stjärnorna

I början av 1900-talet bildades Holmsvedens IF och när klubben skulle fylla 25 år beslutades att man skulle göra en festskrift. Det blev början till slutet för föreningen då allt för stor beställning av tidskriften tömde kassan. Det blev ekonomisk katastrof och klubben lades ner.

Klubben hade i stort sett bara skidåkning på programmet och ett efternamn som nästan alltid dök upp högt i resultatlistorna var Lingvall. Brödratrion Per, Olof och Johan var alla duktiga skidåkare, och tillsammans med Leonard Engman tillhörde de toppen bland skidlöparna.

Bröderna benämndes oftast som "Tönnångerspojarna" och de firade en hel del triumfer i skidspåret. Första gången de uppmärk-

sammades var i en tävling mellan Stråtjärä och Ljusne, en sträcka på 25 km. Per vann, tätt följd av de övriga.

Tiderna nådde journalister i Gefle (det stavades så på den tiden) som hade svårt att tro på dessa uppgifter.

"Överskattad längd på banan, stark medvind och medlut hela tiden" var några av deras förklaringar till tiderna. Strax därefter deltog Tönnångerspojkarna i en tävling med skidlöpare från många

klubbar. Återigen var bröderna Lingvall snabbast och övriga tävlande gick i mål närmare halvtimmen efter.

Storebror Albin Lingvall, var en av de främsta skidåkarna i landet under 1910-talet.

storebror Albins nivå skördade han många framgångar. Det gjorde även "mellanbröderna" Efraim och Karl innan båda emigrerade till Amerika.

Per Lingvall fick fem barn och de förde skidframgångarna i familjen vidare. Albin blev den främste och hans resultat fick många att tycka att han under sin tävlingstid var landets främste. 1913 blev han svensk mästare på 60 km och han vann även tremilen 1920, då tävlande för Hudiksvalls IF.

Han representerade även Sverige vid ett flertal tillfällen, bland annat i Holmenkollens spelen.

Yngst i syskonskaran var Hjalmar och även om han inte riktigt nådde upp till

Systemen Linea tävlade även hon några år med framgång och blev bland annat distriktsmästare innan hon blev husfru.

När Holmsvedens IF lades ner på grund av ekonomin fick de duktiga skidåkarna söka sig till andra klubbar. Albin Lingvall hade redan bytt till Hudiksvalls IF och Olle Lingvall, son till Olof och kusin med ovanstående syskonskara, var även han en duktig skidåkare.

Han tävlade för Stugsunds IK och 1929 deltog han framgångsrikt i Vasaloppet och frågan som förblir obesvarad är om han kunde ha blivit första vinnaren från Hälsingland om han inte blivit hindrad av tåget.

Olle Lingvall var nära seger i Vasaloppet 1929.

Prins Gustav Adolf (pappa till nuvarande konungen Carl XVI Gustav) agerade starter i Sälen. Efter cirka sju km så skulle åkarna passera en järnvägsövergång, då kom tåget i sakta mak och delade åkarna i två delar. De som hann över spåret och de som fick vänta på att tåget, som passerade med snigelfart, med prinsen och hans följe, som var på väg mot Mora för att bevittna målgången och segraren i Vasaloppet 1929.

Inga svordomar räckte till för att sätta ord på den ilska som uppstod.

Olle och många med honom, fick vänta på att tåget skulle snigla sig förbi ner mot Mora. Nu började jakten på de som hade fått ett stort försprång. Olle hade ingen aning om hur långt efter tåten han låg, men stor, stark som en Lingvallare han var, så ångade han på.

Topptrion i Vasaloppet 1929, från vänster Helge Wikström (3:a), segraren Johan Abraham Persson och loppets tvåa, Olle Lingvall,

Sven Jerring pratade på om de som han trodde skulle komma först till Mora. Storfavoriten Moraåkaren Anders Ström, var nu ikapp åkt av Olle och några till. I närheten av klockstapeln fick Olle kännedom om att han låg tvåa. Nu börjar en klappjakt.

Olle kommer med en sådan fart att kranskullan, Elin Henriksson, blir osäker på vem som ska komma först till henne. In mot mål blev Olle hindrad av alla i publiken som sprang i spåret, för att följa den ledande sammen, Johan Abraham Persson. Olle var då bara åtta sekunder efter.

Under de här åren hade **"LingVALLARNA"** en egen vallablandning. Mycket var hemligt på det som ingick i smörjan. Hemkocht i Tönnånger. I alla fall så ingick trätjära lite terpentin, vinylskivor och lite stearin. Det här kallade man för smorning i det vi numera kallar för valla.

Smorningen brände man ofta in med blåslampa, och var det riktigt kallt fick man gnugga på med stearin. På burkar som finns kvar kan man läsa **"Lingvalls glidvalla"** och **"Lingvalls klistervalla"**.

I hemmet i Tönnånger mixtrade i första hand Per Lingvall med hemgjord skidvalla, eller smorning som man kallade det på den tiden.

Holmsvedens IF gick alltså i graven 1925. Fem år senare bildades en ny förening på orten, Holmsvedens AIK. Den nya klubben blev mera fotbollsriktad.

CHRISTER STRIDH

(med god hjälp av Lasse Persson, född och uppvuxen i Tönnånger och släkt med Lingvallarna)

SPORTGRÖDA

"I Chelsea hittar vi inte mindre än fyra italienare, Zola, Di Matteo, fransmannen Lebouef och rumänen Petrescu".

Jens Tolgraven

Det blev lite fel senast...

I det förra numret av **Idrottsminnen** skrev vi om Arbrå BK:s fantastiska fotbollsår 1974. Tyvärr blev det lite fel gällande A-lagets bild. Vi hade fått två bilder, en från seriesegern och en från DM. Bilden i IM4 var från lagets serieseger i division 4, men bildtexten var från DM-bilden.

Här nedan kommer båda bilderna med de rätta bildtexterna.

Arbrå BK vann division 4. Bakre raden Arne Johansson, Tommy Pettersson, Hans Helmers, Sten Jonsson, Sune Halvarsson, Rolf Halvarsson, Tord Nyberg och Yngve "Tuppen" Alfredsson. Främre raden Sven Lind, Leif Svensson, Erik Sjögren, Hans Badlund, Tord Karlsson och Ivan Halvarsson.

Arbrå BK:s lag i DM-finalen. Bakre raden Yngve "Tuppen" Alfredsson, Rolf Hermansson, Erik Sjögren, Sune Hermansson, Hans Helmers, Sten Jonsson och Tord Nyberg. Främre raden Tommy Pettersson, Hans Badlund, Leif Svensson, Ivan Halvarsson, Tord Karlsson, Benny Johansson och Sven Lind.

100 år med idrott i Jättendal

Jättendals IF bildades 1924 och i höstas firade man sitt 100-årsjubileum. Under de här åren har föreningen i första hand sysslat med fotboll och skidåkning, men det har funnits fler idrotter under det första seklet.

Anläggningar

Första fotbollsplanen var "Vattdiket" fram till 1955. Köpet finansierades av en hejdundrande fest med två dansorkestrar, överskottet finansierade till stor del markköpet. Därefter blev hemmaplanen "Dvästa IP".

Ishockeysarg byggdes ideellt på initiativ av Paul Enros och Rolf Colling. Många av oss spikade sarg, vintern 1963. Senare byggdes en ny sarg 1983.

Elljusspåret fick sin början, (1969–1970) Drivande i projektet var Ivar Hulén och Paul Enros. När skidsektionen gjorde framställan till styrelsen att få bygga elljusspår sa ordförande Göte Melin *"Ni får gärna bygga skidspår men det får inte kosta någonting"*!

Modernisering och utbyggnad av elljusspåret samt uppbyggnad av skidstadion blev klar för invigning i januari 1990 med världsmästarparet Billan Westin och Erik Östlund som gäster.

Förutom fotbollen har i föreningen pågått skidor, friidrott, orientering, simning (Arne Borg besökte Håckstabadet 1941), bandy, gång, varpa och bordtennis.

Föreningens huvudverksamhet fram till 1990 talet har varit fotbollen. Därefter har skidverksamheten blivit huvudverksamhet.

Fotboll

Fotbollen har varit den dominerade verksamheten fram till slutet av 1990-talet. JIF har deltagit i seriesammanhang i 81 år. A-laget har vunnit sin serie fyra gånger; 1945–46, 1947–48, 1971 och 1998.

JIF har fostrat ett antal spelare som lyckats i högre serier, nämnas kan Weine Sundberg och Hans Johansson i ABK, Magnus Isaksson i ABK och GIF Sundsvall.

1967 blev Staffan Lärka och Torbjörn Myhrer uttagna till juniorlandskapslaget. Torbjörn blev också uttagen 1968.

När vi senast vann serien 1998 var fotbollsintresset mycket stort. Tränare var Jerker Eriksson från Bergsjö. Vi hade inför varje match på Dvästa IP hemma-

Seriesegrare 1998, främre raden Patrik Snell, Jonas Wiklund, Jörgen Sundvall, Per Engberg, Per Edh, Fredrik Friberg, Tomas Ringström, Jonas Isaksen, Anders Engberg. Bakre raden Anders Olsson, tränare, Daniel Johansson, Jörgen Johansson, Jan-Ove Kardell, Mats Hammarström, Patrik Gustafsson, Adam Andersson, Jerker Eriksson, tränare, och Per Sjöbom, lagledare.

Foto: Sverker Söderström

matchprogram gjorda av en mycket intresserad ung man från Sundsvall. Sverker Söderström (journalist Sundsvalls Tidning) skrev *"visserligen spelar Jättendal i division 7 men hade spelprogram i allsvensk klass"*!

A-laget som vann serien 1971 bestod av J-E Johansson, Arne Backlund, John Andersson, Felix "Figge" Isaksen, Rolf Colling, Arne Olsson, Lars-Göran Wannberg, Ola Fredin, Kaj Engström, Ingvar Ahlgren, Kjell Högdahl, Torbjörn Myhrer, Anders Jonsson, Jack Svensson, Bengt Larsson, Ulf Wiklund, och Staffan Lärka. Lagledare var Jan-Ove Lindberg och tränare var Rolf Colling.

Den störste fotbollsdestern över tid i JIF är utan tvekan Arne Backlund. Han spelade mer än 800 matcher under sin aktiva karriär.

Damfotbollen tog plats i seriesystemet 1972 fram till 1983. Spelartruppen bestod av bland annat av Britta Backlund, Åsa Eriksson (Löf), Eva Eriksson (Brusell), Maud Löf, Gerd Bäckman, Margareta Östberg, Solveig Lindberg, Ulla Stina Berlin, Ulla Ohlsson. 1976 vann damerna sin serie.

Skidor

Skidor har varit en stående verksamhet under JIF:s 100 år. På 1970-talet fick Nisse Svensson med sig ett antal unga åkare som vi kan säga var början på

skidsektions fantastiska utveckling.

Bland framstående unga skidåkare inom regionen på 1990-talet var Christian Hedman, Robert Nordström och Erik Bruno, systrarna Johanna och Linnea Svedberg, Erika Forslin, August Rosen Stagnell, Alexander Danneskog och Julia Jonsson.

Christian Hedman, Robert Nordström och Erik Bruno blev distriktsmästare i stafett 1997.

Evelina Settlin startade sin skidkarriär i Jättendals IF.

Skidsektionen anordnade en populär skidtävling i många år, "JIF-skidan", från 1990-talet och framåt, med upp emot 150 deltagare.

Skidverksamheten är kanske den bästa idrottsgrenen som alla kan utföra och som stärker allas fysik oavsett skicklighet eller ålder. Som exempel hade skidsektionen 2016, fem träningsgrupper i gång. Elva ledare ansvarade för verksamheten bara ideella krafter, imponerande!

Skidspårets möjligheter visade Gunnar Löf när han 2021 åkte Vasaloppssträckan i vårt spår under pandemin. Han ansåg sig färdig efter 23 varv men det godkändes inte av hans kontrollant och hustru Åsa, han fick lov att åka ett varv till!

En elitskidåkare, Evelina Settlin, har startat sin karriär i skidspåret Jättendal. Många ungdomar har haft glädje av skidanläggningen, bland genomförda tävlingar kan nämnas; Kalle Anka cup, Ungdoms-SM och Bamse skidskola för de yngsta.

Bordtennis

Mellan 1949–1952 hade föreningen en aktiv bordtennissektion. År 1970 tog föreningen upp bordtennis på programmet igen med Sven-Erik Lindberg som ansvarig. Jättendal deltog med tre lag i seriespel och 1976 stod seriefinalen mellan Jättendal och Ljusdal, en final som slutade med seger för Ljusdal.

Orientering

En orienteringssektion var verksam från 1941 till 1948 då OK Nordanstig bildades. Eldsjälarna var Herbert Bergman, L.E. Forsberg, Ivar Hulén och Sven Andersson. Nisse Broberg tog ett DM-tecken men tävlade då för OK Nordanstig.

Friidrott

Friidrotten hade sin starkaste period från 1924 fram till mitten av 1930-talet. Föreningen hade då sina starkaste grenar i spjut och kula. Olaus Nyberg vann DM-guld i spjut. Under 1960 och 1970-talet tävlade ett antal ungdomar i varierande grenar, men då för Strands IF.

Den mest kände friidrottare som bott i Jättendal är spjutkastaren Åke Nilsson. Åke och hans familj var bosatt i Jättendal åren 1952–1955, föräldrarna var lanthandlare. Åke tävlade för Gefle IF och hade sin storhetstid 1968, blev 6:a på OS i Mexiko och hade svenska rekordet med 87.76 m fram till 1977. Åke vann SM 1968 och 1969.

Någon stor del i verksamheten har inte friidrott varit främst beroende på bristen av tävlingsarena, men jag kommer ihåg att vi tävlade i 60 m på "Vattdiket", min blygsamhet hindrar mig att säga vem som vann.

Jordgubbsloppet

Jordgubbsloppet startade 1992. Loppet började med ett 60-tal löpare första året. 2024 var vi över 600 löpare. Alla löpare som deltar får fri tillgång till jordgubbar att äta. Tävlingen har sin bakgrund i att Jättendal under -90 talet hade många jordgubbsodlare med goda jordgubbar.

Tävlingsdagen som är första halvan av juli har blivit en riktig folkfest i Jättendal. Bland kända deltagare under åren kan nämnas Charlotte Kalla, Sara Hugg, Christer Majbäck och Ebba Andersson.

Skiddrottningen Charlotte Kalla efter en av sina totalt tre segrar i Jordgubbsloppet.

Sylvesterloppet

En tävling som avgörs på nyårsaftnar sedan 1990 är Sylvesterloppet. Initiativtagare till Sylvesterloppet var Kjell Lindberg. Som mest har det varit 55 deltagare.

Thord Wannberg

(med stöd av T Jangards tidigare anteckningar 1924–1974 och Margareta Rosén)

Med många jordgubbsodlare på orten startade Jordgubbsloppet 1992, och det lever fortfarande.

En gång i tiden var slalombacken på Kyrkbyberget i Bergsjö ett populärt ställe för skidåkare.

Idrottsplatser i Hälsingland

Skidbacken i Bergsjö har vuxit igen

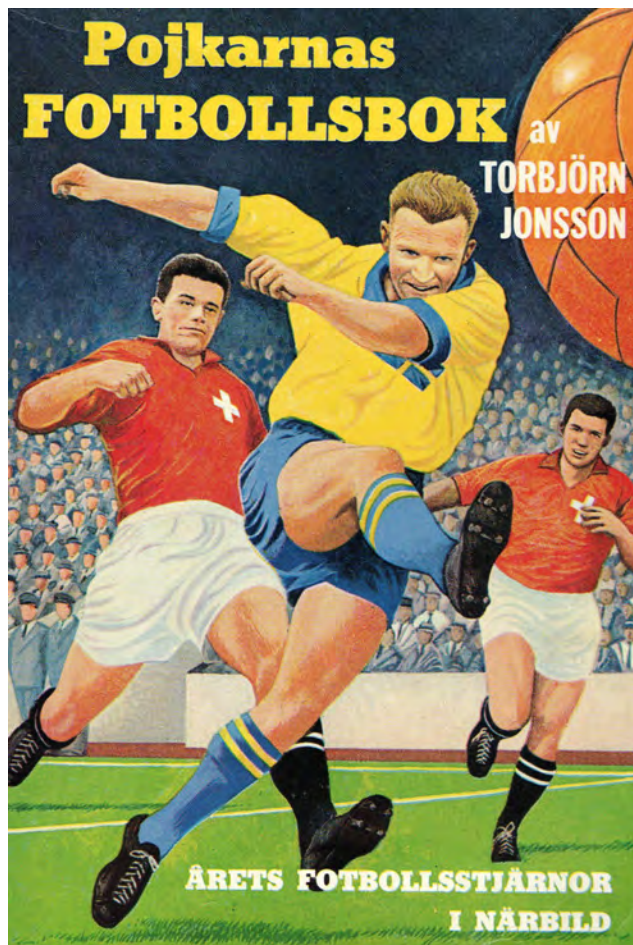
Redan i början på 1950-talet ställdes en slalombacke i ordning på Bolleberget i Bergsjö och senare en backe med lift på Kyrkbybergets norra sida, en backe som blev Bergsjöbornas skidbacke.

Men som framgår av bilden till höger så har backen på Kyrkbyberget buskat igen och det är många, många år sedan det var aktivitet i backen. Nu är det endast belysningsstolparna markerar var backen har legat.

1970 bildades en alpin sektion inom Bergsjö IF som blev mycket aktiv med tre åkare i landslaget. Sektionen bröt sig ur i början av 2000-talet då Bergsjö Hassela Alpina bildades. De har numer sin bas i Hassela Ski Resort/Hasselabacken.

Slalombacken på Kyrkbyberget är ett minne blott. Nu är det endast belysningsstolparna kvar.

Pojkarnas Fotbollsbook från 1961 där Rengsjö-konstnären "Tecknar-Lasse" hade porträtterat Torbjörn Jonsson på förstasidan.

"Barnarovet" från Ljusne nådde sina drömmars mål

Av en tillfällighet fick jag den – en liten "bok" på 100 sidor i A5-format som gavs ut 1961 av Åhlén & Åkerlunds förlag. Förstasidan består av en teckning i färg med en svensk landslagsspelare i fotboll. Dessutom hade förstasidesbilden tecknats av en hälsingekonstnär som kallade sig för "Tecknar-Lasse", som var Per Larsson från Rengsjö, känd bland annat för sina bilder på svenska idrottsmän. Boken hade legat i många år – ja, kanske ända sedan utgivningsåret – i en låda bland andra böcker och kom fram i samband med en slutstädning. Boken blev

inspirationskälla för den här artikeln eftersom den i allra högsta grad berättar historien om en ung hälsingegrabb som nådde sina drömmars mål.

Boken heter "Pojkarnas Fotbollsbok" och var tydligen den tredje i raden av böcker som förlaget tryckte upp med utgångspunkt från den spelare som korats som årets man i svensk fotboll. Alltså förlagan till det som idag heter "Guldbollen". Och i den här boken handlar det om 1960 års främste svenske spelare. Han är lite av en doldis i fotbolls-Sverige. Ändå har han spelat 33 matcher och gjort 11 mål i svenska landslaget. Han blev svensk mästare tre gånger med IFK Norrköping och tilldelades Guldbollen 1960. Han har spelat 169 matcher i den italienska ligan. Och han kom från Ljusne!

Det handlar förstås om Torbjörn Jonsson, som redan som 17-åring 1953 värvades från Ljusne AIK och som via Sleipner gick nästan direkt från Ljusneborg till en ordinarie plats i IFK Norrköping, en klubb som vid den tidpunkten var en stormakt inom svensk fotboll.

Värvningen av den unge Ljusne-talangen blev mycket uppmärksammas i fotbolls-Sverige, främst på grund av Torbjörn Jonssons unga ålder. Ofta användes ordet "barnarov" när tidningarna beskrev "affären". Idag, när spelarna blir allt

Tre gånger blev Torbjörn Jonsson, stående som två från höger, svensk mästare i IFK Norrköping. (Bild ur Rekordmagasinet)

yngre även på internationell nivå, skulle nog inte någon ha reagerat på den saken.

Snabbt blev han den dominerande spelaren i både Norrköping och landslaget. 1960 mötte Sverige-Frankrike och efter matchen skrev tidningarna att "Torbjörn Jonsson slog Frankrike". Han gjorde inte bara segermålet utan dominerade matchen helt hållet.

Torbjörn Jonsson hade debuterat i LAIK:s a-lag redan som 15-åring och uppmärksammades sedan i ett juniorlag där klubben under några år även hade framgångar på riks nivå. När det sedan stod klart att det fanns intresse från Norrköping var Torbjörns mamma tveksam över att skicka iväg honom i så tidig ålder. I "Pojkarnas Fotbollsbok" berättar Torbjörn att han fick lova sin mamma att "aldrig dricka sprit eller nyttja tobak", bara han fick åka.

Efter ett par lyckade säsonger i Norrköping och i landslaget tog han klivet ut i Europa som proffsspelare. År 1960 fick han Guldbollen efter ett bra år för både klubb laget och landslaget. I Norrköping utbildade han sig till hissmontör parallellt med fotbollen, men signalerna om den svenska talangen hade snabbt nått ut i Europa. Det var först AC Milan som knöt honom till sig, men just vid den här tidpunkten hade de italienska klubbarna ett förbud att värva utländska spelare. I stället köptes han av Real Madrid, men blev direkt utlånad till Real Betis i Sevilla (1960–61). Så här berättar han själv i "Pojkarnas Fotbollsbok":

"Jag såg fram emot att få spela mer och betala av på den aktning svärda summa som Real Betis hade betalat för mig, men spanska fotbolls förbundet påstod att det var något trassel med min övergång och efter "slagsmålet" vid förhandlingsbordet blev jag avstängd från all fotboll i ett år. Under tiden spelade jag bara några träningsmatcher, men tack och lov sände de svenska UK-farbröderna bud efter mig då och då när landslaget hade matcher".

Nästa anhalt i Torbjörn Jonssons fotbollsresa blev Fiorentina (1961–62) där han blev klubbkamrat med landslagskompisen Kurre Hamrin. I den italienska spelstilen hade Torbjörn Jonsson lite problem med tempot och blev tidvis utlånad till Roma under åren 1961–63.

Men där började också en lyckosam tid i Torbjörn Jonssons karriär som fotbollsproffs. Efter en bytesaffär hamnade han i AC Mantova (1963–67) där han sedan spelade i den italienska ligan innan han valde att lämna proffslivet ute i Europa för att åka hem med uppgiften att rädda Norrköping kvar i allsvenskan. Där spe-

Under tiden i italienska Fiorentina blev Torbjörn Jonsson lagkamrat med landslagskollegan Kurre Hamrin.

lade han sedan ytterligare 94 allsvenska matcher fram till 1972 innan han under en kort period var tränare i IK Sleipner.

Om sin situation som proffsspelare berättar Torbjörn Jonsson i Pojkarnas Fotbollsbok:

"Tänk att jag har fotbollen och bara fotbollen att tacka för att jag är här. Den skänker mig ett gott levebröd, ger mig oförglömliga upplevelser, nya vänner och har – så vitt jag kan se – lagt en stabil grund för en ekonomiskt bekymmersfri framtid för mig och min familj".

Om flytten från Spanien till Italien säger han:

"Det var med saknad jag lämnade Real Betis och Sevilla. Men som proffs måste man slå mynt av sin talang och eftersom Fiorentina gav mig ett så bra bud så hade jag inte råd att tacka nej."

I **"Pojkarnas Fotbollsbok"** fick huvudpersonerna som utsetts till årets bästa spelare också presentera sin egen upplaga av "Årets elva". För att påminna om i vilken generation han tillhörde så kan vi väl avslöja Torbjörn Jonssons drömlag från spelåret som gått. Vi kanske måste påminna om att man på den här tiden

spelade med två backar, en centerhalv och två ytterhalvor och med fem spelare i kedjan.

Och så här satte Torbjörn Jonsson upp "sitt" lag:

Målvakt: Bengt "Zamora" Nyholm, Norrköping.

Backar: Bengt "Julle" Gustavsson, Atalanta, och Orvar Bergmark, Örebro.

Centerhalv: Åke "Bajdoff" Johansson, Norrköping.

Ytterhalvbackar: Gösta "Knivsta" Sandberg, Djurgården och Olle "Lappen" Hellström, Djurgården.

Kedja från höger till vänster: Kurt Hamrin, Fiorentina, Bengt Lindskog, AC Lecce, Agne Simonsson, Real Sociedad, Rune Börjesson, Örgryte, Lennart "Nacka" Skoglund, Sampdoria.

Hyfsat många legendarer i den elvan, får vi väl konstatera...

När Torbjörn Jonsson sedan också berättar om hur en träningsvecka med Fiorentina såg ut, så måste man nog inse att träningen på den tiden inte hade mycket med dagens träning att göra. Det känns som om det mest handlade om en stunds "nojs" med bollen, lite löpning och nickträning – och sedan väntade lunchen.

Nåja, riktigt så var det väl inte, men man kan utan tvekan konstatera att det på den tiden verkade vara rätt "bekvämt" att vara fotbollsproffs i Italien. Torbjörn Jonsson var född 1936. Han avled den 16 oktober 2018 och är gravsatt i minneslunden på Östra Eneby kyrkogård i Norrköping.

Lars Gösta Larsson

Torbjörn Jonsson, stående som två från vänster, spelade 33 matcher med landslaget.

Årsmötet är avklarat

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap höll sitt 34:e årsmöte på Patricia i Hudiksvall med ett 60-tal medlemmar från hela Hälsingland. Olov Nilsson Sträng var ordförande och Anders Skoglund sekreterare.

Förutom paragrafer enligt stadgarna kan från verksamhetsberättelsen nämnas att HIHS.se i september presenterade en ny hemsida och att årets idrottsresa gick till Gavlshov den 26 oktober där vi såg både en damlandskamp i handboll och en hockeymatch med Brynäs.

Elis Nilsson, Söderhamns SS, fick ta emot Hälsingeguldet Ungdom för 2024 i samband med Hälsinglands Idrottshistoriska sällskaps årsmöte. Prisutdelare var Henrik Sonerud från sponsorn OilQuick och HIHS:s ordförande Olov Nilsson Sträng.

Vi uppvaktade hundraåringen Jättendals IF och Owe Flodin rapporterade att föreningens ekonomi är stabil men att det är oroande att ett ökat antal medlemmar inte betalar avgiften i tid.

Hälsingeguldet för 2024 gick till bordtennisspelaren Anton Källberg, Söderhamns UIF, och simmaren Elis Nilsson, Söderhamns Simsällskap, tilldelades Hälsingeguldet Ungdom. Elis var närvarande vid mötet och Henrik Sonerud från sponsorn OilQuick kunde överlämna checken på 5000 kr och HIHS ordförande Olov Nilsson Sträng överlämnade en Hälsingebock.

Efter valen fick styrelsen följande utseende:

Ordförande Olov Nilsson Sträng och vice ordförande Dan Jonsson. Ledamöter Leif Styrman, Anders Skoglund, Sune Nordh och Christer Stridh, suppleanter Erik Wiger och Esbjörn Lindgren.

Kassörssysslan är tills vidare vakant.

Lagerbäck gäst vid välbesökt Idrottscafé

Den före detta förbundskaptenen i fotboll, Lars Lagerbäck, drog mycket folk till det Idrottscafé som HIHS anordnade i samband med sitt årsmöte.

Ett 60-tal besökare bänkade sig i matsalen på Patricias äldreboende i Hudiksvall för att lyssna till Lars Lagerbäck. Han var inbjuden som gäst till Idrottscaféet och de som var på plats fick under dryga timmen lyssna till hans bedrifter som tränare under närmare 50 år.

Lagerbäck inledde med att visa ett bildspel där han redogjorde för de tankar som han haft under tränarkarriären. Det hela avslutades med video från när han var förbundskapten på Island och när hans lag sensationellt besegrade England i åttondelsfinalen vid EM-slutspelet i Frankrike 2016.

Därefter blev det en frågestund som leddes utav Christer Stridh, där lyssnar-

HIHS:s ordförande tackade Lars Lagerbäck efter dennes besök på det Idrottscafé som anordnades i samband med årsmötet.

Många kända profiler dök upp vid HIHS Idrottscafé, här syns Stig Dammbro och Dan Jonsson, samt ryggen på Jonny Bryngelsson.

Lars Lagerbäck svarade på lyssnarnas frågor.

na fick följa Lagerbäck's väg från Ovan-
sjö i Ånge kommun där han växte upp
till i dag.

Han var tränare i tre klubbar i Hälsing-
land under 1970-, och 1980-talet, Kila-
fors IF, Arbrå BK och Hudiksvalls ABK.
Under sitt sista år i ABK påbörjade han
även en anställning på Svenska Fot-
bollförbundet som utvecklingsansvarig.
Han blev förbundskapten för några ung-
domslandslag innan han 1998 tog sig an
rollen som assisterande förbundskapten
för A-landslaget, en roll som sedan änd-
rades till ordinarie förbundskapten. Un-
der Lagerbäck's år som förbundskapten
förde han Sverige till fem raka slutspel.
Efter tiden i Sverige har han även varit
förbundskapten för Nigeria, Island och
Norge, där åren på Island gjorde honom
så populär att det höjdes röster för att
han skulle bli president i landet...

Det var många som ville lyssna på Lars Lagerbäck när han gästade det Idrottscafé som HIHS bjöd in till.

Christer Stridhs kluriga frågor!

Här kära medlemmar i HIHS, här har ni något att fundera över. Självfallet finns det fina priser att vinna!

1:a pris 2 Sverielotter

2–3:e pris 1 Sverigelott

1) Vad heter schweiziskan som bland annat vunnit fem Grand Slam-titlar i tennis?

1 Justin Henin

X Martina Higgins

2 Angelique Kerbers

2) "Grabbar, vi kör så länge det är meningslöst".

Vem var det som sa så?

1 Christer Abrahamsson

X Leif Boork

2 Timo Lahtinen

3) Curlingtjejen Sara McManus pappa Stuart var en skotsk fotbollsspelare som kom till Sverige på 1980-talet. Han spelade bland annat för Örgryte IS, Sandvikens IF och Gefle IF. 2003 spelade han division 4-fotboll i Hälsingland. För vilken klubb då?

1 IFK Bergvik

X Kilafors IF

2 Ljusne AIK

4) Vem har gjort flest mål i det svenska handbollslandslaget för herrar?

1 Per Carlén

X Stefan Lövgren

2 Magnus Wislander

5) Vem är äldst av dessa svenska sportkommentatorer?

- 1 Johan Edlund
- X Lasse Granqvist
- 2 Ola Wenström

6) Vad hette den förste finländaren som vann VM-titeln i formel 1?

- 1 Mika Häkkinen
- X Keke Rosberg
- 2 Kimi Räikkönen

7) Vem är den ende svenske fotbollsspelare som spelat i Premier League för Stoke?

- 1 John Guidetti
- X Pontus Kåmark
- 2 Mathias Svensson

8) I januari kom beskedet att det norska storlaget i handboll, Vipers Kristiansand, gått i konkurs. Tre svenskor spelade i laget, Jamina Roberts, Carin Strömberg och.., ja, vem var den tredje svenskan?

- 1 Nina Dano
- X Nina Koppang
- 2 Matilda Lundström

9) Massor av svenska skidskyttedamer har tagit pallplatser i världscupen. I december var det dags för ny svenska på pallen, vem var det som i finska Kontiolahti blev 2:a i distanstävlingen

- 1 Ella Halvarsson
- X Anna-Karin Hejdenberg
- 2 Johanna Skottheim

10) Tre OS-guld och sex OS-silver. Vilken svensk skidåkare kan stoltsera med att ha klarat av den bedriften?

- 1 Charlotte Kalla
- X Assar Rönnlund
- 2 Thomas Wassberg

11) Jonathan Hellvig och David Åhman tog OS-guld i beachvolleyboll i Paris förra sommaren. Från vilket land kom finalmotståndarna?

- 1 Australien
- X Tyskland
- 2 Qatar

12) 1975 tog Ljusdals BK sitt hittills enda SM-guld i bandy när man besegrade Villa/Lidköping i finalen med 8–4. En spelare i LBK gjorde fem mål i den finalen, vem var det?

- 1 Tord Amré
- X Torbjörn Ek
- 2 Stefan Johansson

13) Vem har det svenska friidrottsrekordet på 100 meter för damer?

- 1 Linda Haglund
- X Julia Henriksson
- 2 Moa Hjelmnér

När ni knäckt idrottsfrågorna E-postar ni tipsraden till...

christer.stridh@gmail.com

**Vi vill ha svaren senast 15 maj 2025
Lycka till önskar redaktionen!**

Resultatet av Christers kluriga frågor 2024–4!

Av de inkomna svaren
så var det åtta rader
med 13 rätt. Vinnarna
ser ni längre ner.

Rätt rad

- 1 FC Zûrich
- X Lasse Kinch
- 2 Segling
- 1 Luleå
- 2 Vitality Stadium
- 1 23,7 m (78 fot)
- X Röd
- X Britt Strandberg
- 1 Marocko
- 1 Börje Johansson
- 1 Rasmus Dahlin
- 2 Nya Zeeland
- 2 San Antonio

1 - X - 2 - 1 - 2 - 1 - X - X - 1 - 1 - 1 - 2 - 2

1:a pris	2 Sverigelotter	Stefan Permickels
2:a pris	1 Sverigelott	Stig Dammbro
3:e pris	1 Sverigelott	Kjell Sundman

Sverigelotterna skickas till vinnarna i ett eget utskick efter utgivningen av detta nummer.

Redaktionen gratulerar vinnarna.

**SVERIGES BÄSTA
INDUSTRIFÖRETAG
TVÅ ÅR I RAD**

Hydraulikföretaget OilQuick

**Hälsinglands Idrottshistoriska
Sällskaps huvudsponsor, när det
gäller Hälsingeguldet och
Hälsingeguldet Ungdom**